

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд на тема:

"ТРЕВОЖНОСТ, ДЕПРЕСИЯ И ХРАНИТЕЛНИ НАГЛАСИ ПРИ ДЕЦАТА"

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на
Христина Евтимия Ламброс Мангу

1. Данни за докторанта

Докторантът Христина Евтимия Ламброс Мангу е обучавана в докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“ към катедра „Психология“ на Философския факултет на Югозападен университет „Неофит Рилски“.

Представеният дисертационен труд е разработен под научното ръководство на **проф. д-р Валентина Миленкова, д.н.** и е насочен към актуален и социално значим научен проблем, свързан с психичното здраве в детска възраст и взаимовръзките между тревожността, депресивността и хранителните нагласи при деца в начална училищна възраст.

Професионалната биография на докторантката свидетелства за последователно изградено образование и богат практически опит в сферата на работата с деца и ученици. Тя е магистър по физическо възпитание и спорт от Аристотеловия университет в Солун със специализация по училищно физическо възпитание, магистър по интеркултурно образование от Софийския университет „Св. Климент Охридски“, а към настоящия момент продължава обучението си и в бакалавърска програма по хранене и диететика в Университета на Тесалия.

Професионалният ѝ път е свързан основно с гръцката образователна система, където последователно работи като учител по физическо възпитание в начални и средни училища, преподавател по музика, треньор по плуване и ръководител на спортен център. Натрупаният практически опит в работата с деца от различни възрастови групи създава добра основа за научните ѝ интереси, насочени към психичното здраве в детска възраст.

Докторантката притежава и разнообразна допълнителна квалификация, включително компютърна грамотност, сертификат за работа с брайлова система, квалификации в областта на първата помощ, както и богат опит в спорта като състезател, съдия и треньор. Тези компетентности допринасят за изграждането на интердисциплинарен професионален профил и демонстрират висока ангажираност към развитието на децата и младите хора.

Научната активност на Christina Mangou включва участия в национални и международни научни форуми, както и публикации в специализирани научни издания, основно в областта на физическото възпитание и спорта. Настоящият дисертационен труд представлява логично продължение на нейното професионално и академично развитие, като същевременно разширява научните ѝ интереси към проблемите на педагогическата и възрастовата психология и психичното здраве на децата.

2. Данни за процедурата

Процедурата за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ е открита съгласно изискванията на Закона за висшето образование, Закона за развитието на академичния състав в Република България и вътрешните правилници на Югозападен университет „Неофит Рилски“.

Процедурата е открита със Заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ (*Заповед №1209, Благоевград 27.05.2026*)

Представеният комплект документи е пълен и съответства на нормативните изисквания за провеждане на процедурата.

3. Обща характеристика на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е посветен на актуален, обществено значим и научно недостатъчно изследван проблем, свързан с психичното здраве на децата в начална училищна възраст. Темата е особено значима в условията на съвременната социална среда, характеризираща се с нарастващи изисквания към детето, засилена социална конкуренция, влияние на дигиталните медии и увеличаваща се честота на тревожни и депресивни симптоми още в ранните етапи на развитието.

Изследването е насочено към взаимовръзките между тревожността, депресивността и хранителните нагласи при деца на възраст 6-11 години. Подобен интегративен подход позволява проблемът да бъде разгледан в неговата комплексност, като се анализират не отделни психологически явления, а тяхната взаимна обусловеност и отражението им върху психичното благополучие на детето.

Дисертационният труд е с общ обем **170 страници** и включва увод, три основни глави, заключение, библиография и приложения. Структурата е логически последователна и осигурява плавен преход от теоретичната постановка към организацията на емпиричното изследване, анализа на резултатите и формулирането на изводите. Библиографската справка включва значителен брой класически и съвременни научни източници, като преобладават публикации на английски език.

Теоретично изследване

Теоретичната част е разработена задълбочено и демонстрира добра научна подготовка на докторанта.

В *Първа глава* е извършен обстоен анализ на класическите психологически теории за развитието на детето. Последователно са разгледани концепциите на Зигмунд Фройд, Алфред Адлер, Жан Пиаже, Ерик Ериксън и Лев Виготски, като всяка от тях е представена не само исторически, но и чрез нейния принос за разбирането на психичното развитие през периода на средното детство. Положително впечатление прави, че авторът не се ограничава до традиционно описание на отделните концепции, а извежда техните аналитични възможности при интерпретирането на тревожността, депресивността и хранителното поведение.

Особено ценен е опитът за интегриране на различните теоретични перспективи в единна концептуална рамка. Анализирани са чувствителните периоди в развитието, особеностите на емоционалната регулация, формирането на самооценката, социалното сравнение, развитието на телесния образ и влиянието на семейната среда. По този начин се изгражда убедителна теоретична основа за последващото емпирично изследване.

Втората глава е посветена на феноменологията на тревожността, депресията и хранителните нагласи в детска възраст. Представени са съвременните разбирания за трите конструкта, тяхната клинична характеристика, диагностичните критерии и основните рискови фактори. Авторът разглежда задълбочено резултатите от международни изследвания, като специално внимание е отделено на спецификата на гръцкия социален и културен контекст.

Следва да се отбележи, че литературният обзор е изграден върху значителен брой съвременни научни публикации, което показва добра информираност по проблема и умение за критично използване на научната литература. Теоретичната част не представлява механичен преглед на автори, а демонстрира стремеж към аналитично осмисляне на разглежданите концепции и към изграждане на аргументирана научна позиция.

Емпирично изследване

Емпиричното изследване е организирано в съответствие със съвременните методологични изисквания на психологическите научни изследвания.

Ясно са формулирани целта, задачите, обектът, предметът и изследователските хипотези. Изследователският дизайн е логически последователен и позволява надеждна проверка на поставените хипотези.

Емпиричното проучване е проведено сред **120 деца на възраст между 6 и 11 години**, разпределени по възрастови групи и пол. Подборът на извадката е съобразен с предмета на изследването и позволява извършването на сравнителен анализ между отделните подгрупи.

Особено положителна оценка заслужава изборът на психодиагностичните инструменти. Използвани са три международно признати и широко прилагани методики:

- **Spence Child Anxiety Scale (SCAS);**
- **Children's Depression Inventory (CDI);**
- **Children's Eating Attitudes Test (ChEAT).**

Използването на стандартизирани диагностични инструменти повишава надеждността и валидността на получените резултати и позволява тяхното съпоставяне с данните от други международни изследвания.

За обработката на емпиричните данни са използвани разнообразни статистически методи: *описателна статистика, t-тест, еднофакторен дисперсионен анализ (ANOVA), корелационен анализ, множествена регресия и факторен анализ.*

Подборът на статистическите процедури е адекватен на характера на събраните данни и позволява цялостно изследване на взаимовръзките между отделните психологически показатели.

Получените резултати убедително потвърждават наличието на статистически значими зависимости между тревожността, депресивността и хранителните нагласи при децата в начална училищна възраст от Гърция. Особено интересен е изводът, че тревожността се проявява като съществен предиктор на неблагоприятните хранителни нагласи, което има важно значение както за теорията, така и за практиката на детската психология.

Прави впечатление, че авторът не се ограничава до статистическо представяне на резултатите, а предлага тяхната психологическа интерпретация, съпоставяйки ги с резултатите на редица чуждестранни изследвания. Това свидетелства за добро владение на методологията на научното изследване и умение за критичен анализ на емпиричните данни.

Практическата насоченост на дисертацията също заслужава висока оценка. Формулираните препоръки могат да бъдат използвани при разработването на програми за ранна превенция в училищна среда, при подготовката на училищни психолози,

педагози и родители, както и при планирането на интервенции, насочени към психичното здраве на децата.

Наред с безспорните достойнства на дисертационния труд могат да бъдат отправени и някои препоръки към бъдещата научна работа на докторанта.

На *първо място*, би било полезно в последващи изследвания да бъде разширен обемът на извадката и да бъдат включени участници от различни региони на Гърция, което би повишило представителността на резултатите.

На *второ място*, включването на допълнителни социално-демографски показатели (социално-икономически статус, семейна структура, образователно равнище на родителите) би позволило по-задълбочен анализ на факторите, влияещи върху психичното здраве на децата.

На *трето място*, интерес представлява реализирането на лонгитюдно проследяващо изследване, чрез което да бъде анализирана динамиката на взаимовръзките между тревожността, депресивността и хранителните нагласи в по-дълъг времеви период.

Посочените препоръки имат конструктивен характер и не намаляват научните достойнства на дисертационния труд. Те очертават възможности за неговото бъдещо развитие и разширяване.

4. Научни приноси

Приемам формулираните от автора научни приноси като реално постигнати. Посъществените от тях могат да бъдат систематизирани по следния начин:

- разработен е интегративен теоретичен модел на взаимовръзките между тревожността, депресивността и хранителните нагласи в средното детство;
- получени са нови емпирични данни относно тези взаимовръзки сред деца от гръцката популация;
- установено е, че тревожността е най-силният предиктор на неблагоприятните хранителни нагласи;
- доказани са различия според пола и възрастта при проявите на изследваните психологически характеристики;
- формулирани са практически препоръки за ранна превенция, психологическа подкрепа и училищни интервенции, насочени към опазване психичното здраве на децата.

Получените резултати имат както научна, така и отчетлива практическа приложимост в работата на психолози, педагози и специалисти в областта на детското психично здраве.

5. Автореферат, език и стил

Авторефератът коректно отразява структурата, съдържанието, методологията, основните резултати и научните приноси на дисертационния труд.

Езикът е академичен, терминологично точен и последователен. Стилът е научен и ясен.

Срещат се и единични езикови и стилистични неточности, които не оказват съществено влияние върху общото качество на разработката.

6. Заключение

Представеният дисертационен труд представлява самостоятелно научно изследване, разработено върху актуален и значим проблем от областта на педагогическата и възрастовата психология.

Дисертацията съдържа ясно формулирани научни цели, адекватно избрана методология, коректно проведено емпирично изследване и аргументирани научни изводи. Получените резултати обогатяват научното познание относно взаимовръзките между тревожността, депресията и хранителните нагласи при децата и притежават съществена практическа приложимост.

На основание изложеното считам, че дисертационният труд отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

Давам своята положителна оценка и убедено препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди на **Христина Евтимия Ламброс Мангу** образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление **3.2. Психология**, докторска програма „**Педагогическа и възрастова психология**“.

27.06.2026

Велико Търново

Рецензент:

(проф. д-р Даниела Тасевска)

REVIEW

of a dissertation on the topic:

"ANXIETY, DEPRESSION AND EATING ATTITUDES WITH THE CHILDREN"

for awarding the educational and scientific degree "doctor" to
Christina Evtimiya Lambros Mango

1. Data about the doctoral student

PhD student Christina Evtimia Lambros Mangou is studying in the doctoral program "**Pedagogical and Age Psychology**" at the Department of Psychology of the Faculty of Philosophy of the Southwestern University "Neofit Rilski".

The presented dissertation was developed under the scientific supervision of **Prof. Dr. Valentina Milenkova, Ph.D.** and is aimed at a current and socially significant scientific problem related to mental health in childhood and the interrelationships between anxiety, depression and nutritional attitudes in children of primary school age.

The doctoral candidate's professional biography testifies to a consistently developed education and extensive practical experience in the field of working with children and students. She holds a Master's degree in Physical Education and Sports from the Aristotle University of Thessaloniki with a specialization in school physical education, a Master's degree in Intercultural Education from Sofia University "St. Kliment Ohridski", and is currently continuing her studies in a bachelor's program in Nutrition and Dietetics at the University of Thessaly.

Her professional path is mainly connected to the Greek educational system, where she successively worked as a physical education teacher in primary and secondary schools, a music teacher, a swimming coach and a sports center manager. The practical experience gained in working with children of different age groups creates a good basis for her scientific interests focused on childhood mental health.

Braille certificate, first aid qualifications, as well as extensive experience in sports as a competitor, referee and coach. These competencies contribute to building an interdisciplinary professional profile and demonstrate a high commitment to the development of children and young people.

Christina's scientific activity Mangou has participated in national and international scientific forums, as well as published in specialized scientific journals, mainly in the field of

physical education and sports. The present dissertation represents a logical continuation of her professional and academic development, while expanding her scientific interests to the problems of pedagogical and age psychology and children's mental health.

2. Procedure details

The procedure for awarding the educational and scientific degree "Doctor" has been opened in accordance with the requirements of the Higher Education Act, the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the internal regulations of the South-West University "Neofit Rilski".

The procedure was opened by Order of the Rector of the Southwestern University "Neofit Rilski" (*Order No. 1209, Blagoevgrad 27.05.2026*)

The submitted set of documents is complete and complies with the regulatory requirements for conducting the procedure.

3. General characteristics of the dissertation work

The presented dissertation is dedicated to a current, socially significant and scientifically insufficiently researched problem related to the mental health of children of primary school age. The topic is particularly significant in the conditions of the modern social environment, characterized by increasing demands on the child, increased social competition, the influence of digital media and the increasing frequency of anxiety and depressive symptoms even in the early stages of development.

The study focuses on the interrelationships between anxiety, depression and eating attitudes in children aged 6 - 11. Such an integrative approach allows the problem to be examined in its complexity, by analyzing not individual psychological phenomena, but their mutual dependence and their impact on the child's mental well-being.

The dissertation has a total volume of **170 pages** and includes an introduction, three main chapters, a conclusion, a bibliography and appendices. The structure is logically consistent and provides a smooth transition from the theoretical formulation to the organization of the empirical research, the analysis of the results and the formulation of the conclusions. The bibliography includes a significant number of classical and contemporary scientific sources, with publications in English predominating.

Theoretical research

The theoretical part is developed in depth and demonstrates good scientific preparation of the doctoral student.

In *the first chapter*, a thorough analysis of the classical psychological theories of child development is carried out. The concepts of Sigmund Freud, Alfred Adler, Jean Piaget, Erik

Erikson and Lev Vygotsky are successively examined, each of them being presented not only historically, but also through its contribution to the understanding of mental development during the period of middle childhood. A positive impression is made that the author does not limit himself to a traditional description of the individual concepts, but brings out their analytical possibilities in the interpretation of anxiety, depression and eating behavior.

The attempt to integrate the different theoretical perspectives into a single conceptual framework is particularly valuable. Sensitive periods in development, the peculiarities of emotional regulation, the formation of self-esteem, social comparison, the development of body image and the influence of the family environment are analyzed. In this way, a convincing theoretical basis is built for the subsequent empirical research.

The second chapter is dedicated to the phenomenology of anxiety, depression and eating attitudes in childhood. The current understanding of the three constructs, their clinical characteristics, diagnostic criteria and main risk factors are presented. The author examines in depth the results of international studies, with special attention paid to the specifics of the Greek social and cultural context.

It should be noted that the literature review is based on a significant number of contemporary scientific publications, which demonstrates good awareness of the problem and the ability to critically use scientific literature. The theoretical part does not represent a mechanical review of authors, but demonstrates a desire for analytical understanding of the concepts under consideration and for building a reasoned scientific position.

Empirical research

The empirical research is organized in accordance with the modern methodological requirements of psychological research.

The goal, objectives, object, subject, and research hypotheses are clearly formulated. The research design is logically consistent and allows for reliable testing of the hypotheses.

The empirical study was conducted among **120 children aged between 6 and 11 years**, distributed by age group and gender. The selection of the sample was consistent with the subject of the study and allowed for a comparative analysis between the individual subgroups.

The choice of psychodiagnostic instruments deserves a particularly positive evaluation. Three internationally recognized and widely applied methodologies were used:

- **Spence Child Anxiety Scale (SCAS) ;**
- **Children's Depression Inventory (CDI) ;**
- **Children's Eating Attitudes Test (ChEAT).**

The use of standardized diagnostic tools increases the reliability and validity of the results obtained and allows their comparison with data from other international studies.

Various statistical methods were used to process the empirical data : *descriptive statistics, t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), correlation analysis, multiple regression and factor analysis* .

The selection of statistical procedures is adequate to the nature of the collected data and allows for a comprehensive study of the interrelationships between individual psychological indicators.

The results obtained convincingly confirm the presence of statistically significant relationships between anxiety, depression and eating attitudes in primary school-age children from Greece . Particularly interesting is the conclusion that anxiety appears as a significant predictor of adverse eating attitudes, which has important implications for both the theory and practice of child psychology.

It is striking that the author does not limit himself to a statistical presentation of the results, but offers their psychological interpretation, comparing them with the results of a number of foreign studies. This testifies to a good command of the methodology of scientific research and the ability to critically analyze empirical data.

The practical focus of the dissertation also deserves high praise. The formulated recommendations can be used in the development of early prevention programs in school environments, in the training of school psychologists, educators and parents, as well as in the planning of interventions aimed at the mental health of children.

Along with the undeniable merits of the dissertation work, some recommendations can also be made for the future scientific work of the doctoral student.

First *of all*, it would be useful in subsequent studies to expand the sample size and include participants from different regions of Greece, which would increase the representativeness of the results.

Secondly, the inclusion of additional socio-demographic indicators (socio-economic status, family structure, educational level of parents) would allow for a more in-depth analysis of *the* factors influencing children's mental health.

Thirdly, it is of interest to conduct a longitudinal follow-up study to analyze the dynamics of the relationships between anxiety, depression, and eating attitudes over a longer period of time .

The above recommendations are constructive in nature and do not diminish the scientific merits of the dissertation. They outline opportunities for its future development and expansion.

4. Scientific contributions

I accept the scientific contributions formulated by the author as actually achieved. The more significant of them can be systematized as follows:

- an integrative theoretical model of the interrelationships between anxiety, depression and eating attitudes in middle childhood has been developed;
- new empirical data have been obtained regarding these relationships among children from the Greek population;
- Anxiety has been found to be the strongest predictor of adverse eating attitudes;
- differences have been proven according to gender and age in the manifestations of the studied psychological characteristics;
- Practical recommendations have been formulated for early prevention, psychological support and school interventions aimed at protecting the mental health of children.

The results obtained have both scientific and clear practical applicability in the work of psychologists, educators and specialists in the field of child mental health.

5. Abstract, language and style

The abstract correctly reflects the structure, content, methodology, main results and scientific contributions of the dissertation work.

The language is academic, terminologically precise and consistent. The style is scholarly and clear.

There are also isolated linguistic and stylistic inaccuracies that do not significantly affect the overall quality of the work.

6. Conclusion

The presented dissertation represents an independent scientific study, developed on a current and significant problem in the field of pedagogical and age psychology.

The dissertation contains clearly formulated scientific objectives, adequately chosen methodology, correctly conducted empirical research and reasoned scientific conclusions. The obtained results enrich the scientific knowledge about the interrelationships between anxiety, depression and food attitudes in children and have significant practical applicability.

Based on the above, I believe that the dissertation meets the requirements of the Act on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its Implementation for the Award of the Educational and Scientific Degree "**Doctor**".

I give my positive assessment and I strongly recommend that the esteemed scientific jury award **Christina Evtimia Lambros Mangou** the educational and scientific degree "**Doctor**" in professional field **3.2. Psychology** , doctoral program "**Pedagogical and Age Psychology**".

27.06.2026

Veliko Tarnovo

Reviewer:

(Prof. PhD Daniela Tasevska)